

УДК 811.161.2'38

ВЖИВАННЯ НЕОФЕМІНІТИВІВ У НАУКОВОМУ ТА ДІЛОВОМУ УКРАЇНСЬКОМУ МОВЛЕННІ

Валентина Пачева, Сергій Пачев

*Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького***Анотація:**

У статті висвітлено проблеми, що виникають довкола мовних інновацій у сфері назв осіб жіночої статі. Запропоновано термінологічно відділити їх від традиційних і давно вживаних фемінітивів терміном неофемінітиви. Переосмислено основні теоретичні засади фемінітивної проблематики, на основі чого проаналізовано неофемінітиви в офіційно-діловому та науковому стилях української мови. Зроблено висновок, що вживання неофемінітивів на позначення особи жіночої статі в розмовному, художньому та публіцистичному стилях у розрізі її професії й роду занять є проявом особистої свободи мовця у вираженні своїх світоглядних позицій на відміну від офіційно-ділового та наукового стилів, де рекомендовано ставитися обережно до використання неофемінітивів, доки вони не будуть чітко зафіксовані у нормативних документах.

Resume:

Pacheva Valentyna, Pachev Serhii. The use of neofeminitives in scientific and business Ukrainian language.

The article is devoted to the problems of functioning of linguistic innovations that arose after the introduction of the new version of the Ukrainian spelling (2019). These innovations relate to the creation and use of feminine nouns to denote the names of female persons in accordance with those professions, positions, occupations, etc. that in the Ukrainian language were previously traditionally denoted exclusively by masculine nouns (masculinatives). The authors investigate the problem of the peculiarities of the functioning of the above-mentioned linguistic innovations in the scientific and formal business styles in connection with the defining features of these styles. The relevance of the study is determined, firstly, by the lack of clear grammatical norms in Ukrainian linguistics regarding the formation of the corresponding feminine nouns in general and their use in certain styles in particular, and, secondly, by the significant public outcry that has arisen in connection with this situation.

The authors analyze the scientific debate that has been going on since the introduction of the new version of the Ukrainian spelling around the issue of feminitives. They consider it expedient to distinguish terminologically between traditional feminitives, which have long been used in the Ukrainian language, and linguistic innovations, to which the term neofeminitives is used in the article.

The authors draw attention to the fact that the use of neofeminitives in scientific and formal business styles is more problematic than in some other styles, including colloquial, literary and artistic, and journalistic. The problems of using neofeminitives in scientific and formal business styles are related to the specific features of these styles, which require unambiguous use of words, stable terminological phrases, use of words only in their direct meaning, and adherence to the culture of business communication. The authors provide additional arguments in favor of the fact that scientific and formal business styles remain more conservative in terms of the use of neofeminitives.

Based on the analysis of feminitive dictionaries, regulatory documents, and other sources, it is recommended to refrain from using neofeminitives terms until they are clearly stated in legal documents. This problem in the Ukrainian language still requires close attention and coordinated work of scholars in various fields.

Ключові слова:

фемінітиви; неофемінітиви; науковий стиль; офіційно-діловий стиль.

Key words:

feminitives; neofeminitives; scientific language; business language.

Постановка проблеми. Назви осіб є дуже важливими в сучасній українській літературній мові, як і загалом у мовах світу. Серед різноманіття таких назв сьогодні особливу увагу привертають фемінітиви, які несподівано опинилися в центрі публічного дискурсу.

Для слов'янських мов фемінітиви є цілком природним явищем. Вони є питомою рисою і української мовної системи. Але кожна історична епоха вносить свої корективи. Останнім часом значно розширилося коло занять, видів діяльності, посад, професій тощо, якими опановують жінки. Мова є продуктом суспільного розвитку, і будь-які зміни в суспільній практиці рано чи пізно мають відобразитися й у мові, що є цілком природним процесом. Так, активізація ролі жінок у публічному просторі створила нові суспільні реалії у сфері професійної діяльності, і відображення їх у мовній практиці стало по суті справою часу.

Тривалий час процес відображення в мові нового статусу жінок стримувався діючим

правописом, який рекомендував дотримуватися мовного консерватизму. Але нова редакція українського правопису зразка 2019 року зненацька «відкрила шлюзи» творенню гендерно-чутливої лексики, що певною мірою стало несподіванкою як для суспільства, так і, мабуть, більшою мірою для філологічної науки. У вітчизняних мас-медіа активно стали творитися і використовуватися нові фемінітиви. Як це часто буває, думки щодо цього явища розділилися: хтось відразу підхопив нововведення і почав активно їх поширювати, хтось зайняв вичікувальну позицію, а хтось поставився різко негативно, вбачаючи в цьому руйнівний початок.

Але спроби заперечувати фемінітиви позбавлені сенсу, бо вони вже стали реальністю. Більш нагальною є дискусія про те, що тепер робити із новою мовною ситуацією, сутність якої полягає у стихійному лексичному плюралізмі, що подекуди переростає у лексичний безлад. І особливо це відчутно у тих стилях, які вимагають однозначності вживання

слів, стійких термінологічних словосполучень, використання слів лише в прямому значенні, дотримання культури ділової комунікації, тобто в науковому та офіційно-діловому. В зв'язку із цим вкрай важливим є і вивчення фемінітивної проблематики в умовах існуючої невизначеності серед науковців.

Для того, щоб термінологічно відділити мовні інновації у сфері назв осіб жіночої статі від традиційних і давно вживаних форм фемінітивів української мови, ми пропонуємо термін *неофемінітиви*, під яким розуміємо мовленнєві новоутворення для позначення назв жінок за професією, посадою, заняттям тощо, вживання яких поки що не унормоване, наприклад *геройка, депутатка, доцентка* і т. п.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Мовознавці стверджують давнє походження фемінізованих назв в українській мові, а їхнє наукове вивчення пов'язують із граматичними працями XVI – початку XX ст. (Брус, 2019, с. 5–6). Нині в центрі уваги дослідників продовжують перебувати проблеми творення, функціонування, використання, запозичення, унормування фемінітивів як на матеріалі української, так й інших мов, що розглядаються в наукових працях М. П. Брус, І. В. Гарбар, А. І. Гарбаря, Н. М. Дикої, О. П. Глазової, Г. Ю. Касім, С. П. Лагдан, І. Р. Майборода, О. Б. Оверчук, О. В. Якименко-Ломон та ін. Вважаємо за потрібне звернутися до найновіших праць, у яких розглядаються дотичні із порушеними нами проблеми.

Так, у статті «Нові фемінітиви в сучасних українських ЗМІ» Г. Ю. Касім (Касім, 2018) розглянуто суфіксальні особливості активно вживаних у сучасних ЗМІ фемінітивів на фоні словотвірної системи української мови. Проаналізовано фемініні суфікси *-к/а; -иц/я; -ин/я*, що є традиційними для української мови і використовуються для творення нових фемінітивів. Зазначено, що обстежені нові фемінітиви виконують номінативну функцію та є номінаціями осіб жіночої статі.

Відображення фемінізації в офіційно-діловій сфері XXI століття представлено в монографії «Фемінітиви в українській мові: генеза, еволюція, функціонування» М. П. Брус (Брус, 2019), де комплексно проаналізовано систему фемінітивів давньо-, староукраїнського, нового і сучасного історичних етапів української літературної мови в лексико-семантичному, структурно-словотвірному і функціонально-стилістичному аспектах.

У статті «Стильове використання фемінітивів в українській мові» С. П. Лагдан (Лагдан, 2019) розкрито ставлення вітчизняних науковців до проблеми вживання фемінітивів, пояснено їхнє

значне поширення в розмовному, публіцистичному й художньому стилях української мови демократичними суспільними процесами, а найменше поширення в науковому й офіційно-діловому стилях – консерватизмом мовлення цих стилів.

О. Б. Оверчук та І. Р. Майборода порушують таку важливу проблему в українській мові, як «Лексико-семантичні особливості використання фемінітивів у професійному мовленні». Пояснюючи використання суфіксів для творення фемінітивів, дослідники слушно звертають увагу й на форми, що не можливі в науковому та офіційно-діловому стилях. Автори зазначають, що «вживання чоловічих чи жіночих відповідників обумовлюються особистими переконаннями і (або) нормативно-правовими актами, чинними в організації, де працює особа» (Оверчук, 2020, с. 284).

У статті «Гендерна лінгвістика в системі мовної загальної середньої освіти» Н. М. Дикої, О. П. Глазової (Дика, 2020) висвітлено наукове підґрунтя гендерної проблематики в навчальному курсі української мови для старшої школи. Запропоновано теми чинної програми з української мови та систему різнорівневих вправ і завдань, найбільш доцільні для реалізації елементів гендерної лінгвістики в старших класах. Стаття важлива, оскільки порушує проблеми специфіки вживання фемінітивів у різних літературних стилях і жанрах, їхнього функціонування в мовленні, найпоширеніших помилок у процесі творення фемінітивів, уведення відповідного навчального матеріалу до шкільних підручників, методичних матеріалів для вчителів тощо.

Проблему граматичних аномативів у професійному мовленні проаналізовано в однойменній статті І. В. Гарбар та А. І. Гарбаря (Гарбар, 2022). Праця привертає увагу тим, що серед цілої низки розглянутих авторами типових граматичних аномативів у ній пояснено, як правильно добирати суфікси, утворюючи фемінітиви, та звернено увагу на основні правила.

У науковій розвідці «Традиція вживання і творення фемінітивів в українській та французькій мовах» О. В. Якименко-Ломон (Якименко-Ломон, 2022) звернено увагу на той факт, що у французькій лінгвістиці рекомендовано уникати фемінізації посад, бо вони є тимчасовими. Також авторкою здійснено порівняльний аналіз фемінотворчих процесів в українській та французькій мовах, розглянуто основні закономірності розвитку номінацій для позначення жінок, визначено способи їхнього словотворення. З'ясовано, що в українській мові найбільш продуктивним виявився суфіксальний спосіб.

Проблема унормування фемінітивів знайшла практичне застосування у перших спробах створення відповідних словничків, наприклад «Словничок фемінітивів для прес-офіцерів та прес-офіцerek територіальних управлінь Державної служби України з надзвичайних ситуацій» Галини Плачинди (Плачинда, 2018), «Словник фемінітивів» на інформаційно-просвітницько-пізнавальному ресурсі «GenderГід».

Отже, незважаючи на той факт, що вітчизняні мовознавці продовжують аналізувати цілу низку питань гендерної проблематики, в українській мові залишається відкритим важливе питання щодо вживання неофемінітивів у різних літературних стилях і жанрах, правил їхнього вживання в мові загалом.

Формулювання цілей статті. Мета цієї наукової розвідки – аналіз проблеми функціонування неофемінітивів у науковому та діловому мовленні з огляду на відповідність їхнього вживання специфічним особливостям відповідних стилів.

Матеріалом аналізу послужили неофемінітиви, що зафіксовані в українських засобах масової інформації.

Наукова новизна дослідження ґрунтується на тому, що здійснений аналіз найбільш вживаних сьогодні у засобах масової інформації, а також запропонованих до використання у довідковій літературі та кадровій документації неофемінітивів посприяв глибшому розумінню проблеми їхньої відповідності вимогам наукового і ділового стилів української мови та шляхів її вирішення.

Актуальність порушеної проблеми зумовлена особливо відчутною потребою нашого суспільства зважати на специфічні особливості наукового і офіційно-ділового стилів української мови в процесі подальшого нормування і кодифікування неофемінітивів, надання їм загальнозживаного статусу відповідно з найменуваннями осіб чоловічої статі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Літературна мова, маючи стилістичну диференціацію та тенденцію до регламентації, протиставляється нелітературним явищам. У процесі мовної комунікації реалізуються орфоепічні, орфографічні, лексичні, граматичні, стилістичні норми та закріплюються в українській літературній мові.

З-поміж усіх функціональних стилів української мови в науковому та особливо в офіційно-діловому суворо дотримуються мовних норм і способу викладу матеріалу. Мовні засоби цих стилів забезпечують чітку послідовність думок, логічність, точність і зрозумілість. Для наукового стилю велике значення має

однозначність вживання слів, використання наукових термінів, стійких термінологічних словосполучень. Для офіційно-ділового стилю особливо характерне використання слів лише у прямому значенні, важливі офіційний характер і дотримання культури ділової комунікації в усній та писемній формах літературної мови. Фемінізація назв посад, видів діяльності, професій тощо у науковому та діловому стилях, де діють строго регламентовані норми, потребує сьогодні особливої уваги.

Відколи 22 травня 2019 р. схвалено Кабінетом Міністрів України нову редакцію українського правопису (Український правопис, 2019), однією із нагальних проблем є розходження в поглядах науковців щодо проблеми неофемінітивів у нашій мові. Наводяться аргументи як на користь традиційним фемінітивам, так і здебільшого всупереч новим фемінітивам.

У цій ситуації стихійно виникають словнички фемінітивів, але вони поки що незначні за обсягом і далекі від ідеалу. Деякі пропонувані у них неофемінітиви створюють омонімію зі словами, які вже існують в українській мові з іншим усталеним значенням. Так, наприклад, у словнику фемінітивів, запропонованому інформаційно-освітнім ресурсом «Gendergid», читаємо «Духівник – Духівниця» (Словник фемінітивів). У той же час «Великий тлумачний словник сучасної української мови» наводить наступне значення цих слів: «Духівник, а, ч. Священик, у якого хто-небудь постійно сповідається»; «Духівниця, і, ж., заст. Заповіт про спадщину» (Бусел, 2005, с. 333).

Треба звернути увагу, що у розмовному, художньому, публіцистичному стилях використання неофемінітивів на позначення особи жіночої статі у розрізі її професії та роду занять, хоча і викликає заперечення у частини суспільства, але не створює проблемної ситуації і є проявом особистої свободи мовця у вираженні своїх світоглядних позицій. Інша справа – неофемінітиви в офіційно-діловому та науковому стилях.

Одним із питань щодо використання фемінітивів у офіційно-діловому мовленні є доцільність фемінізації назв спеціальних звань у різних сферах: військова служба, наукова діяльність, служба цивільного захисту та інших. Тут виникає проблема юридичного плану, оскільки відповідні спеціальні звання прописані в офіційних свідоцтвах і їх фемінізація порушує юридичну чинність. Як позитивний приклад можна навести «Словничок фемінітивів для прес-офіцерів та прес-офіцerek територіальних управлінь Державної служби України з надзвичайних ситуацій» Галини Плачинди

(Плачинда, 2018), в якому авторка, пропонуючи низку фемінітивів на означення професій та роду занять, залишається на консервативних позиціях стосовно спеціальних звань осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, пропонуючи на означення жінки наступні словосполучення: «пані сержант», «пані старшина», «пані прапорщик», «пані лейтенант», «пані капітан», «пані майор», «пані підполковник», «пані полковник», «пані генерал-майор», «пані генерал-лейтенант», «пані генерал-полковник», «пані генерал».

Окремо слід сказати про офіційні професійні назви робіт. Наказом Мінекономіки № 1574 від 18.08.2020 «Про затвердження зміни № 9 до Національного класифікатора ДК 003:2010» відповідний абзац викладено в наступній редакції: «У КП професійні назви робіт наводяться у чоловічому роді, окрім назв, які застосовуються виключно у жіночому роді (економка, нянька, покоївка, сестра-господиня, швачка). За потребою користувача, при внесенні запису про назву роботи до кадрової документації окремого працівника, професійні назви робіт можуть бути адаптовані для означення жіночої статі особи, яка виконує відповідні роботи (відповідно до пункту 4 параграфу 32 Українського правопису, схваленого постановою Кабінету Міністрів України від 22.05.2019 № 437). Наприклад, інженер – інженерка, верстатник широкого профілю – верстатниця широкого профілю, соціолог – соціологиня» (Наказ Мінекономіки, 2020).

Тобто, незважаючи на внесені зміни, в класифікаторі професій назви робіт залишилися в чоловічому роді, а неофемінітиви не прописані офіційно. Їхнє використання в кадровій документації хоча і дозволене, але не регламентоване і, крім того, не є обов'язковим. У той же час тим же наказом до класифікатора професій уведено, наприклад, паралельне функціонування назв «сестра медична / брат медичний» замість «сестра медична». У цій ситуації в офіційно-діловому та науковому стилях бажано утриматися від використання неофемінітивів принаймні до того моменту, доки вони не будуть чітко зафіксовані в нормативних документах.

Неоднозначним та дискусійним є також питання про соціальну коректність використання гендерно маркованої лексики стосовно посад (на відміну від фаху, професії, роду занять) – конкретного робочого місця, на яке можуть претендувати особи незалежно від гендеру. Можливо, в цьому випадку коректним було б вживання гендерно-нейтральної лексики. В українській мові та багатьох інших мовах

традиційно склалася ситуація, коли іменники чоловічого роду виконували подвійну функцію – і маскулінативну, і гендерно-нейтральну.

Натомість сьогодні в медійному просторі спостерігаємо активну фемінізацію назв посад, учених звань, наукових ступенів тощо, які належать царині науки та врегульовані нормами справочинства, представлену цілою низкою неофемінітивів, зокрема *викладачка, докторка, доцентка, кандидатка, професорка, ректорка, членкиня, депутатка* і т. п. Їхнє використання у формі жіночого роду до ухвалення нової редакції правопису не рекомендувалося, бо ці і т. п. іменники в українській мові традиційно вживалися за допомогою граматичного означення роду (*асистент доповіла, професійна викладач, обізнана секретар, заступник рекомендувала, начальник відділу викликала*), наприклад: «*доцент кафедри української мови*», «*доктор історичних наук*», «*кандидат філологічних наук*», «*Філолог. Викладач української мови і літератури*», «*лікар-анестезіолог*», «*акушер-гінеколог*», «*член наукового товариства*» тощо.

Чимало неофемінітивів, особливо похідних від складних іменників, нелегкі для вимови, зокрема *акушерка-гінекологиня, лікарка-анестезіологиня, патологоанатоминя, радіобіологиня* і т. п. Сьогодні вони вживаються всупереч зафіксованим у документах формам чоловічого роду.

Досить часто неофемінітиви, особливо похідні від багатозначних слів, термінів, у багатьох випадках у реченнях без вказівки на особу розуміються двозначно. Тому вживаючи їх, потрібно уникати омонімії. Зокрема, боксерка – т«спортсменка, що займається боксом»; «порода службових собак» (Бусел, 2005, с. 91); боксерки – «спортивне взуття для боксу», іменник, що вживається тільки у формі множини і позначає парні предмети (Етимологічний словник, 1983 с. 224), наприклад: «*Боксерки – купити взуття для боксу в інтернет магазині...*»; «*Боксерки користуються попитом...*»; «*Дуже гарні боксерки*»; «*Українська боксерка піднялася на подіум з віршем із біблії...*»; «*Купуйте! Цуценята боксерки!*».

Вівчарка (вівчар) – «чабан; порода собаки»; «пастушка овець Ж; порода собаки» (Етимологічний словник, 1983 с. 389). Або ще вівчарі, Н. в. мнж. – «назва бренду; українська пряжа» (Woolmarket), наприклад: «*Вівчарство – одна з розвинених сільськогосподарських галузей в Україні. Поряд із вівчарями достойно виконують свою роботу вівчарки, досягаючи високих результатів у вирошуванні поголів'я овець*»; «*Вівчарка на полі з вівцями*»; «*Цуценята*

німецької вівчарки»; «Вівчарка біля овець, як вправний молодець, дівча проворне»; «Вівчарі купити. Вівчарі (Vivchari) – українська пряжа» (Woolmarket).

Модераторка (модератор) – «Пристрій у музичних клавішних інструментах для регулювання сили звуку» (Словник української мови, 1973, с. 142); «Речовина, що сповільнює нейтрони (зменшує їхню енергію), але не здатна їх захоплювати. Використовується в ядерних реакторах (сповільнені електрони легше розщеплюють ядра)»; «Користувач, який має ширші права порівняно із звичайними користувачами на суспільних інтернет-ресурсах – чатах, форумах»; «Професійний ведучий в ЗМІ (особливо в ток-шоу), зазвичай професійний журналіст»; «Особа, що веде конференцію чи обговорення і слідкує за додержанням правил», наприклад: «Модераторка від ОБСЄ закликала вилучити українських представників ОРДЛО з переговорів по Донбасу...»; «Шукаємо модератора або модераторку соцмереж...»; «Модераторка – Ірина Осадчук, головна редакторка та співзасновниця видавництва Rabulum, кураторка курсів Litosvita...» тощо.

Як бачимо, неофемінітиви активно вживаються в українському медіа-просторі та є цілком природним явищем. Подекуди використання неофемінітивів призводить до омонімії зі словом і спричинює небажану двозначність висловлювання.

Висновки. Здійснений аналіз проблеми функціонування неофемінітивів в українській мові дає можливість зробити наступні висновки:

Неофемінітиви є мовленнєвими новоутвореннями для позначення назв жінок за

професією, посадою, заняттям тощо, вживання яких поки що не унормоване в українській мові, на відміну від традиційних фемінітивів, які підпорядковуються чинним нормам української мови, що регулюють їх лексичні, словотвірні, словозмінні, стилістичні особливості. Зі збільшенням кількості неофемінітивів у повсякденному обігу все відчутнішою стає проблема їхнього врегулювання, кодифікування в літературній мові.

Оскільки фемінітиви є природним явищем в українській мові, неофемінітиви щодо професії та роду занять осіб жіночої статі цілком допустимі при їх вживанні у розмовному, художньому і публіцистичному стилях, хоча і не сприймаються частиною суспільства. Їх вживання у вказаних стилях є проявом особистої свободи мовця у вираженні своїх світоглядних позицій.

У той же час неконтрольоване творення і вживання неофемінітивів створює проблемну ситуацію в науковому й офіційно-діловому стилях, які вимагають однозначності вживання слів, стійких термінологічних словосполучень, використання слів лише у прямому значенні, дотримання культури ділової комунікації. Ця проблема в українській мові потребує врегулювання із залученням науковців різних галузей, перш за все, філологів, правознавців та істориків. І до тих пір, доки цей лексичний безлад не буде подолано, вважаємо за доцільне тимчасове утримання від неконтрольованого творення і вживання неофемінітивів у наукових та офіційно-ділових текстах.

Перспективи дослідження вбачаємо у подальшому аналізі проблем фемінізації фаху.

Список використаних джерел

- Брус, М. П. (2019). *Фемінітиви в українській мові: генеза, еволюція, функціонування*: монографія. Івано-Франківськ: ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». 440 с.
- Великий тлумачний словник сучасної української мови (2005). В. Т. Бусел (Уклад.). Київ: Ірпінь. Перун, VIII, 1728 с. URL: <https://archive.org/details/velykyislovnyk/page/n5/mode/2up>
- Гарбар, І. В., & Гарбар, А. І. (2022). Граматичні аномалії у професійному мовленні. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 58, 41–44.
- Дика, Н. М., & Глазова, О. П. (2020). Гендерна лінгвістика в системі мовної загальної середньої освіти. *Науковий журнал «Інноваційна педагогіка»*, 25 (1), 53–56.
- Етимологічний словник української мови: в 7 т. (1983). АН УРСР, Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні. О. С. Мельничук (Гол. ред.). Т. 1: А–Г. Київ: Наукова думка. 632 с.
- Етимологічний словник української мови: в 7 т. (1989). АН УРСР, Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні. О. С. Мельничук (Гол. ред.). Т. 3: К–М. Київ: Наукова думка. 552 с.
- Касім, Г. Ю. (2018). Нові фемінітиви в сучасних

References

- Brus M. P. (2019). *Feminityvy v ukrainkii movi: heneza, evoliutsiia, funktsionuvannia: monohrafiia* [Feminitives in the Ukrainian language: genesis, evolution, functioning: a monograph]. Ivano-Frankivsk: DVNZ «Prykarpatskyi natsionalnyi universytet imeni Vasylia Stefanyka», 440 p. [in Ukrainian]
- Busel V. T. (2005). *Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy* [A large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language]. Kyiv; Irpin: Perun, VIII, 1728 p. Retrieved from: <https://archive.org/details/velykyislovnyk/page/n5/mode/2up> [in Ukrainian]
- Harbar I. V., Harbar A. I. (2022). *Hramatychni anormatyvy u profesiinomomu movlenni* [Grammatical anomalies in professional speech]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser.: Filohohia* [Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series: Philology]. № 58. P. 41-44. [in Ukrainian]
- Dyka N.M., Hlazova O.P. (2020). *Gender na lnhvistyka v systemi movnoi zahalnoi serednoi osvity* [Gender linguistics in the system of language general secondary education]. *Naukovyi zhurnal «Innovatsiina pedahohika»* [Scientific journal "Innovative Pedagogy"], Issue 25, Vol. 1. P. 53-56. [in Ukrainian]
- Melnychuk O. S. (1983). *Etymolohichniy slovnyk ukrainskoi*

- українських ЗМІ. Лексика, фразеологія, стилістика слов'янських мов. № 22. URL: <http://slovzbir.onu.edu.ua/article/view/145401>
- Ладан, С. П. (2019). Стильове використання фемінітивів в українській мові. *Scientific Research in XXI century: Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference* (Ottawa, Canada, December 16–18, 2019). Ottawa, P. 163–170. URL: <https://crust.ust.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ab97b2e1-edff-4335-af26-ed166161c0ed/content>
- Про затвердження зміни № 9 до Національного класифікатора ДК 003:2010 (2020). Наказ Міністерства економіки від 18.08.2020 № 1574. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=c1108c0b-54f2-4e12-b196-efe22f195e05&title=NakazMinekonomikiVid18-08-2020-1574-proZatverdzhenniaZmini9-DoNatsionalnogoKlasifikatoraDk003-2010>
- Overchuk, O. B., & Maiboroda, I. P. (2020). Лексико-семантичні особливості використання фемінітивів у професійному мовленні. *Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави. Тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції*. Харків: Харківський національний університет внутрішніх справ. С. 283–285.
- Плацинда Галина. (2018). *Словничок фемінітивів для прес-офіцерів та прес-офіцерок територіальних управлінь Державної служби України з надзвичайних ситуацій*. Київ: ГО «Україно-Болгарський культурний центр «Сердіка». URL: https://wicc.net.ua/media/Slovnuk_fem.pdf
- Словник української мови в 11 т. (1973). АН Української РСР, Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні; І. К. Білодід (Голова). Київ: Наук. думка, 1970–1980. Т. 4: І–М. 840 с.
- Словник фемінітивів. *GenderГід* – це інформаційно-просвітницько-пізнавальний ресурс. URL: <https://gendergid.org.ua/a/>
- Український правотис. (2019). Київ: НВП Видавництво «Наукова думка». 392 с.
- Якименко-Ломон О. В. (2022). Традиція вживання і творення фемінітивів в українській та французькій мовах. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острого: Вид-во НаУОА. 13 (81), 58–60.
- movy: v 7 t. [Etymological dictionary of the Ukrainian language: in 7 volumes] / AN URSS [Academy of Sciences of the Ukrainian SSR], Instytut movoznavstva im. O. O. Potebni [A.A. Potebnya Institute of Linguistics]; Edited by O. S. Melnychuk (chief editor) and others. Vol. 1: A-Г / Edited by R.V. Boldyriev and others. Kyiv: Naukova dumka, 632 p. [in Ukrainian]
- Etymolohichniy slovnyk ukrainskoi movy: v 7 t. [Etymological dictionary of the Ukrainian language: in 7 volumes] / AN URSS [Academy of Sciences of the Ukrainian SSR], Instytut movoznavstva im. O. O. Potebni [A.A. Potebnya Institute of Linguistics]; Edited by O. S. Melnychuk (chief editor) and others. Vol. 3: K-M. Kyiv: Naukova dumka, 1989. 552 p. [in Ukrainian]
- Kasim H. Yu. (2018). Novi feminityvy v suchasnykh ukrainskykh ZMI [New femintives in modern Ukrainian mass media]. *Leksyka, frazeolohiia, stylistyka slovianskykh mov [Lexicon, phraseology, stylistics of Slavic languages]*. Issue 22. Retrieved from: <http://slovzbir.onu.edu.ua/article/view/145401> [in Ukrainian]
- Lahdan S.P. (2019). Stylove vykorystannia feminityviv v ukrainskii movi [Stylistic use of feminitives in the Ukrainian language]. *Scientific Research in XXI century: Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference* (Ottawa, Canada, December 16–18). Ottawa, P. 163–170. Retrieved from: <https://crust.ust.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ab97b2e1-edff-4335-af26-ed166161c0ed/content> [in Ukrainian]
- Nakaz Minekonomiky vid 18.08.2020 № 1574 “Pro zatverdzhennia zminy № 9 do Natsionalnogo klasyfikatora DK 003:2010” [Order № 1574 of the Ministry of Economy dated 18.08.2020 “On Approval of Change No. 9 to the National Classifier DK 003:2010”]. Retrieved from: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=c1108c0b-54f2-4e12-b196-efe22f195e05&title=NakazMinekonomikiVid18-08-2020-1574-proZatverdzhenniaZmini9-DoNatsionalnogoKlasifikatoraDk003-2010> [in Ukrainian]
- Overchuk O. B., Maiboroda I. R. (2020). Leksyko-semantichni osoblyvosti vykorystannia feminityviv u profesiinomu movlenni [Lexical and semantic features of the use of femininities in professional speech]. *Suchasni problemy pravovoho, ekonomichnoho ta sotsialnoho rozvytku derzhavy [Modern problems of legal, economic and social development of the state]*. Abstracts of the International Scientific and Practical Conference (Kharkiv, 27 November 2020). Kharkiv: Kharkivskiy natsionalnyi universytet vnutrishnikh sprav [Kharkiv National University of Internal Affairs], P. 283–285. [in Ukrainian]
- Plachynda Halyna (2018). *Slovnichok feminityviv dlia pres-ofitseriv ta pres-ofitserok terytorialnykh upravlin Derzhavnoi sluzhby Ukrainy z nadzvychnykh sytuatsii* [Dictionary of feminitives for press officers of territorial departments of the State Emergency Service of Ukraine]. Kyiv: HO «Ukraino-Bolharskyi kulturnyi tsentr «Serdika». [in Ukrainian]
- Buryachok A. A., Dotsenko P. P. (1973). *Slovnuk ukrainskoi movy: v 11 tomakh*. [Dictionary of the Ukrainian language: in 11 volumes] / AN Ukrainkoi RSR [Academy of Sciences of the Ukrainian SSR], Instytut movoznavstva im. O. O. Potebni [A. A. Potebnya Institute of Linguistics]; edited by I.K. Bilodid (chairman) [and others]. Kyiv: Naukova Dumka, 1970–1980. Vol. 4: I-M / ed: A. A. Buryachok, P. P. Dotsenko. 840 p. [in Ukrainian]
- Dictionary of feminitives. *GenderHid*. Retrieved from: <https://gendergid.org.ua/a/> [in Ukrainian]

Ukrainskyi pravopys (2019). Ukrainskyi pravopys [Ukrainian spelling]. Kyiv: NVP Vydavnytstvo «Naukova dumka», 392 p. [in Ukrainian]

Yakymenko-Lomon O. V. (2022). Tradytsiia vzhyvannia i tvorennia feminityviv v ukrainskii ta frantsuzkii movakh [The tradition of the use and creation of femininities in Ukrainian and French]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia»: seriia «Filolohiia»* [Scientific Notes of the National University of Ostroh Academy: Philology Series]. Ostroh: Vydavnytstvo NaUOA, Issue 13(81). P. 58–60. [in Ukrainian]

Відомості про авторів:

Пачева Валентина Миколаївна

Pacheva_Valentyna@mspu.edu.ua
Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького
Наукове Містечко, вулиця, 59, Запоріжжя,
Запорізька обл., 69000, Україна

Пачев Сергій Іванович

pachevserhii@mspu.edu.ua
Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького
Наукове Містечко, вулиця, 59, Запоріжжя,
Запорізька обл., 69000, Україна

doi: 10.33842/22195203-2024-1-32-69-75

*Матеріал надійшов до редакції 20. 01. 2024 р.
Прийнято до друку 20. 02. 2024 р.*

Information about the authors:

Pacheva Valentyna Mykolaivna

Pacheva_Valentyna@mspu.edu.ua
Bohdan Khmelnytsky Melitopol State
Pedagogical University
Scientific Town, Street 59, Zaporizhzhia,
Zaporizhzhia region, 69000, Ukraine

Pachev Serhii Ivanovych

pachevserhii@mspu.edu.ua
Bohdan Khmelnytsky Melitopol State
Pedagogical University
Scientific Town, Street 59, Zaporizhzhia,
Zaporizhzhia region, 69000, Ukraine

doi: 10.33842/22195203-2024-1-32-69-75

*Received at the editorial office 20. 01. 2024.
Accepted for publishing 20. 02. 2024.*